

Necmettin Hacıeminoğlu'nun Dil Dâvâsı II ¹

Dr. Necmettin Özmen²

4. Tenkit Edilen Devlet Kurumları:³

Hacıeminoğlu tasfiyecilere destek veren, onların türettiği kelimeleri yayan ve millî kültür meselelerinde kendileri de başka yanlışlar yapan üç devlet kurumunu hedef alır. Bu kurumlar TDK, TRT ve MEB'dir. Hacıeminoğlu'nun en çok eleştirdiği kurum hemen hemen her şeyin sorumlusu olarak gördüğü Türk Dil Kurumudur. Ona göre, TDK, Cemiyetler Kânûnuna göre kurulmuştur, bir akademi değildir. (s.149) Kurumdakiler; millîlik, târihîlik ve canlılık vasıfları hiç olmayan bir dili masa başında uydurmaktadır. (s.74) Kurumun ilmî otorite ve hüviyeti nâkıstır. 900'e yakın üyesinin yüzde 90'ı dil meselesi ile ilgisi bulunmayan bâzı vatandaşlardır. (s.71) Dil Kurumunun sevk ve idâresinde bu vatandaş kitlesinin görüş ve düşünceleri hâkimdir. (s.87) Aslında Atatürk, TDK'nın bir akademi olmasını istemiştir. Enver Ziyâ Karal'ın *Atatürk'ten Düşünceler ve Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri* adlı eserlerinde bu sâbittir. Kurumcular, içlerindeki ilim adamlarını ya çeşitli oyunlarla çıkarmış ya da o ilim adamları tutulan yolu beğenmedikleri için

¹ Makâlenin ilk bölümü mecmuamızın Temmuz 2015 sayısında yayımlanmıştır

² İstanbul Sabahattin Zâim Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü Öğretim Üyesi

³ Bu yazıda verilen sayfa numaraları için, 1972'de İrfan Yayınevi tarafından yayımlanan *Türkçenin Karanlık Günleri* eser esas alınmıştır.

kendiliklerinden Kurumdan ayrılmışlardır. Prof. Suut Kemal Yetkin, Prof. Selâhattin Batu, Prof. Dr. Ahmet Temir, Doç. Dr. Ali Fehmi Karamanlioğlu, Prof. F.K. Timurtaş, Doç. Dr. Talat Tekin, Dr. Osman Nedim Tuna tasfiyeciliğe karşı oldukları ve ilmî görüşü savundukları için Kurumu terk edenlerdir. Kurum toplantılarında ilim değil cehalet; akıl değil heyecan; muhâkeme değil mugâlata ön plandadır. (s.87) TDK, asıl çalışması gereken matematik, resim, müzik, sinema, spor terimleri, imlâ ve gramer meselesin-de söz sâhibi olamaz. (s.88)

Türk Dil Kurumu, özleştirmede o kadar ileri gitmiştir ki mizah yazarları ve Türk zekâsının -sırf aşırı tasfiyecilik ve uydurmacılıkla alay etmek için- ortaya attığı ulusal düttürü, içi geçmiş dinsel kişi, toplumsal otlangaç, gök konuksal avrat gibi komik sözleri, büyük bir aydın topluluğu TDK'nın yaptığını sanmaktadır. Çünkü Kurumun faâliyetleri, Kurumu tenkit gâyesi ile yapılan karikatürden ayırt edilemeyecek derecede ciddiyetten uzaktır. (s.94)

Hacıeminoğlu'nun en çok eleştirdiği ikinci kurum MEB'dir. O, önce bakanlığın ne yapması gerektiğini anlatır. Hacıeminoğlu'na göre, Millî Eğitim Bakanlığı okul çocuklarının muhayyilesini zenginleştirip düşünme yeteneğini artırmalıdır. Öğrenciler liseyi bitirdiğinde onların zihninde dilin temelini atılmış olması gerekir. Bunun için Türkçenin klasik derecesine yükselmiş eserleri okunmalıdır. Bakanlık millî dil, millî kültür, imlâ meselesi, terimler meselesi gibi konularda müşküllerle karşılaştığında üniversitelerin edebiyat fakültelerine mürâcaat etmelidir. Bakanlık, bir şûbesi hâline dönüştüğü Türk Dil Kurumu ile irtibâtını tamâmen kesmelidir. Kurum, bünyesi ve zihniyeti îtibâriyle Türk millî eğitim politikasına yön verebilecek bir halde değildir. (s.72-88) Birtakım

kendini bilmezlerin kuluçkadan çıkarır gibi uydurdukları sun'î, ölü ve yanlış kelimeler (s.71) kökü, metni olmayan bir dil, asla öğrencilere öğretilmemelidir. (s.74) Bakanlık bir ihtisas komisyonu kurarak ders kitaplarını uydurma kelimelerden derhâl ayıklamalıdır. Ayrıca bir tâmimle okul kitaplıklarına girmiş bulunan uydurma dil neşriyatı toplatılmalıdır. (s.88) Öztürkçe ile yazılan bütün ders kitapları Tâlim ve Terbiye Dâiresince reddedilmelidir. Hacıeminoğlu bakanlığın bunca meşgul olması gereken konu olduğu halde neler yaptığını şöyle ifâde ediyor: Öğrencilere, üç beş yılda bir değişen mahdut sayıda terimden başka Türk kültür dili olarak hiçbir şey öğretilmemektedir. Okullarda tam bir dil sefâleti hüküm sürmektedir. Liselerdeki dil eğitimi, köy kahvelerinde anlatılan İncili Çavuş hikâyelerini bile anlayacak durumda değildir. Bakanlık, gençleri babasını anlamayacak duruma düşürmüştür. (s.63) Bakanlık tarafından, ortaokullarda, öğrenciler âdeta Türk dilini ıslah etsinler (!), sun'î ve bozuk dili öğrensinler diye Öztürkçe kolları kurulması tavsiye edilmiştir. (s.63-71) Öğrenciler Türk dili üzerine yapılan bu tasarruflarla ana dillerinin inceliklerini kavrayamadan ve Türkçeyi bir ecnebînin öğrendiği gibi öğrenmektedir. (s.75) Millî Eğitim Bakanlığı tercüme dâiresi uzun zamandan beri uydurma dillere emrinde çalışan bir büro hâline gelmiştir. Bu yüzden tercüme edilen eserlerin dilini anlamak için müneccim olmak gerekir. Mütercimler bile bir müddet sonra kalemlerinden çıkmış satırlara mânâsız gözlerle bakar duruma düşmektedir. (s.81) Türkçe ve edebiyat kitapları zayıf ve yanlışlarla doludur. (s.85) Türkçe, metinlere dayalı öğretilmemekte, kelimelerin nüansları, gramer kâideleri ve düzgün yazma alışkanlığı tatbik ettirmek sûretiyle kazandırılmamaktadır. (s.85)

Hacıeminoğlu'nun eleştirdiği bir başka kurum TRT'dir. TRT, milletin ortak dilini kullanmamakta, uydurma dille, cansız, cılız

mânâlı kelimelerle yayın yapmaktadır. Hâlbuki köylü, şehirli, câhil, aydın başta olmak üzere herkes radyo yayınlarının dilini anlamalıdır. Çünkü hiç kimse, elinde sözlük ile radyo dinlemez. Ayrıca devlet radyosu herhangi bir derneğin malı ve kişilerin şahsî ihtiraslarını tatmin mevkîi değildir.

Necmettin Hacıeminoğlu, Türkçenin Karanlık Günleri adlı eserinde eleştirilerini genellikle isim vermeden yapar. Onun isim vererek tenkit ettiği tek kişi Nurullah Ataç'tır. Hacıeminoğlu, Ataç'ın iler tutar bir tarafı olmadığı ve Türkçenin içine düştüğü fecî durumun baş sorumlularından biri olduğunu söyler. O câhil ve zavallı gençleri zorla uydurmacılığa teşvik etmiş, öztürkçecilik adına Türkçeyi fakirleştirip soysuzlaştırmıştır. Ataç, küçük Anadolu kasabalarında çıkan dergilerde veya lise çocuklarının duvar gazetesinde gördüğü imzâlara ciddî değer veriyormuş gibi yaparak bu acemî gençleri kendisine bağlamış onların üstâdı kesilmiştir.

5. Geleceğe Dâir Görüşler:

Hacıeminoğlu TDK, TRT ve MEB'in uydurma Türkçenin yayılmasına verdiği destek yüzünden en geç bir nesil sonra Türkiye'de Türkçe ile yazılmış ilim, fikir ve sanat eserine rastlamanın mümkün olmayacağına işâret eder. Bu îkâzını, yetmişlerin başında yaptığı ve bir neslin ortalama 30 yılda değiştiği kabul edilirse Hacıeminoğlu'nun 2000'li yılları işâret ettiğine hükmedilebilir. Onu haklı çıkarırcasına bir YÖK başkanı aşağı yukarı Hacıeminoğlu'nun işâret ettiği zamanlarda "Türkçenin bilim dili olamayacağını" alenen söylemiştir. Uydurma veya öztürkçeye meyledilirse millî târihle bağlanan köprünün yıkılacağını ve yeni nesillerin 20-30 yıllık bir geçmişi, birikimi olan bir Türkçe ile okuyup yazmak zorunda kalacağını düşünür ki bu fikrinin de doğru olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü artık sâdece genç kuşaklar değil ortalama yaşın üzerindeki

bile Ömer Seyfettin'in, Yahyâ Kemal'in, Reşat Nûri'nin, Mustafa Kemal'in dilini anlamamaktadır. Yabancı kastıyla Türkçeden atılan kelimelerin yerine hemen yenileri konulamayacağı için Türkçenin giderek fakirleşeceği ve sınırlarda fırsat kollayan Avrupa kültürü kelimelerinin Türk dilini istilâ edeceğini söyler. (s.11) Neredeyse her gün şikâyet ettiğimiz Türkçenin fikir, hayal ve düşünce ifâde etmedeki yetersizliği ve İngilizce kelimelerin Türkçe üzerindeki hâkimiyeti bu fikrinin haklılığının en önemli ispâtıdır. Hacıeminoğlu dile müdâhale etmenin, millî düşünce ve dilin gelişmesinde aksaklıklar doğuracağını söyler. Onun bu ilmî öngörüsü de son derece isâbetlidir. Çünkü bugün, düşüncesini bütün nüansları ile ifâde edebilen Türk düşünürlerinden ve onların hizmetinde olan bir Türk dilinden bahsetmek zordur. Uydurma ve sun'î bir dil öğretilmesinin gençleri sâdece ana dilden mahrum bırakmayacağını, onların zihinlerini bulandıracığını, hâfizalarının boş yere yıpratılmasına sebep olacağını (s.75) gençlerin okuma, öğrenme ve düşünme kabiliyetini kısırlatacağını, fertleri, nesilleri ve zümreleri zıt kamplara ayırarak millî bünyeyi baltalayacağını söyler. (s.114) Dili ile düşüncesini ifâde edemeyenlerin hemen beden diline mürâcaatla: "ben anlatamıyorum ama siz anlayın ya..." diyerek çeşitli uzuvlarını harekete geçirip onlardan medet ummaları, kelimeleri, atasözlerini, deyimleri yerinde ve doğru kullanamayan, düşüncesini anlatacak kelime bulamayanların fazlalığı da bu görüşünün doğru olduğunu gösterir. Hacıeminoğluna göre, Türkiye'de konuşulan Türkçe, sâdece Türkiye'de değil İran, Kafkasya, Kerkük, Kıbrıs ve bütün Balkan memleketlerinde de konuşulur. Orta Asya Türklüğü ile Türkiye'de konuşulan Türkçe %90 birbirine benzer. Bu sebeple 1940'larda başlatılan (s.10) 1970'lerde hız kazanan uydurma Türkçe hareketinin başarılı olması durumunda bir nesil sonra bütün Türklerle bağın kopacağına inanır. (s.10) Sovyetler Birliğinin çökmesi, ile-

tişim imkânlarının artması, ticârî ilişkilerin gelişmesi ile Hacıeminoğlu'nun işâret ettiği coğrafyalarda yaşayanlarla irtibâtın artması yine aynı şekilde onun haklılığını ortaya koymuştur. Çünkü onlarla ancak, neredeyse yitirmekte olduğumuz Türkçe ile daha rahat anlaşabiliyoruz. Uydurma veya türetme Türkçenin kelimeleri soydaşlarımıza Orta Afrika kabîle kelimeleri kadar uzak gelmektedir.

Hacıeminoğlu, Türkçe üzerine yazdığı yıllarda dildeki tehlikeli gidişe karşı bütün uyarılarını yapmış, doğru, güzel ve tabîî Türkçeyi savunan ilim adamlarının katiyyen susmamasını, doğruları haykırmasını istemiştir. (s.59) Tasfiyeciliğe karşı akıl, vicdan ve zevk sâhibi her kalem erbâbını, Türkçenin hâince yıkılışına karşı çıkmaya çağırmıştır. (s.11) Bugün geldiğimiz hal onu haklı çıkarmıştır. Şimdi yapılması lâzım gelen “yeniden zengin bir Türkçe” için atılacak adımları belirlemektir. Bu konuda da çok fazla tercihimiz bulunmuyor. Ya, eğer gelişme istidadı görüyorsak, mevcut-hâlihazırdaki Türkçeyi geliştireceğiz ya 1930'lardan önceki kültürümüzü ifâde eden bütün kelimeleri canlandıracağız ya da bir yabancı dilin yavaş yavaş Türkçeye hâkim olmasına, istemesek de, şâhit olacağız. Tercih bizim. ■